

Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije

**KMETIJSKO GOZDARSKI ZAVOD
MARIBOR**

Vinarska ulica 14, 2000 Maribor
tel.: (02) 228 49 00, fax: (02) 251 94 82
E-pošta: info@kmetijski-zavod.si,
<http://www.kmetijski-zavod.si/>

Setev oljne ogrščice

Optimalni čas za setev oljne ogrščice :

Najprimernejši čas za setev je med 25. avgustom in 1.septembrom. Do nastopa nizkih temperatur vznikle rastline dosežejo fazo rozete s 7-8 listi in primerno razvit koreninski sistem z debelino korena nad 1 cm² na površini tal, kar tudi v tuji literaturi navajajo kot najbolj primerno fazo za prezimitev. Kljub temu, da v zadnjih 5 letih imamo skoraj vsako leto podaljšano vegetacijo v november in da dobro prezimijo tudi posevki oljne ogrščice posejani po 10.septembru, v praksi ugotavljamo, da posevki oljne ogrščice ki so se do jeseni močneje razvili, spomladi boljše štartajo, razvijajajo močnejša socvetja in dajo višje pridelke. Zato pri setvi oljne ogrščice priporočamo zgodnejšo setev in setev po 10.septembru samo v izrednih razmerah. Problemov, da bi bolj razviti posevki ogrščice zaradi višine po zimi propadli zaradi zmrzali v zadnjih letih ne ugotavljamo, kar je verjetno tudi posledica manjše rabe dušika v jesenskem času in jesenske rabe fungicidov na osnovi triazolov, ki imajo kot sekundarni učinek učvrstitev in skrajšanje rastlin pred zimo.

Priprava tal za setev :

Letošnje vremenske razmere, predvsem ogromna količina padavin, ki je padla že v času rasti in po spravilu predposevka bodo zahtevale več pozornosti pri pripravi tal za setev oljne ogrščice, zaradi tega ker so tla močno zbita. Za primeren razvoj rastlin bo potrebno tla tudi globinsko prerahljati. Za setev oljne ogrščice priporočamo, da se tla globinsko podrahljajo in površinsko obdelajo ali z orodji za površinsko obdelavo v enem prehodu ali pa se opravi še plitvo oranje s preobračanjem brazde in predsetvena obdelava s predsetvenikom in opravi klasična setev s sejalnico za setev žit. Oba načina setve zahtevajo primerno vlažnost tal, če pa so tla v času pred setvijo bolj vlažna pa je klasično oranje s preobračanjem brazde boljše izbira od reducirane površinske obdelave, pri kateri je zelo pomembno, da so tla v času obdelavo primerno vlažna. Res je, da imajo rastline oljne ogrščice močan koreninski sistem in rahljajo tla tudi v globini, vendar pa se rastline boljše razvijejo in porabijo manj energije v jesenskem času, če je seme posejano v optimalno zrahljana tla z dovolj zračnih por, saj je zadrževanje vode na posejani površini v jesensko zimskem času eden od glavnih razlogov propadanja rastlin in s tem slabega sklopa rastlin. Pri izvedbi oranja in pripravi tal za setev je potrebno poskrbeti da je sejalna površina napeta in da omogoča naravno odcejanje padavinske vode. Tla pripravimo do rahlo grudičaste strukture, saj se pri bolj fini pripravi tal in praškasti strukturi ob setvi pogosto pojavlja zaskorjenost po padavinah in kot posledica tega neenakomeren vznik.

Gnojenje :

Oljna ogrščica je veliki porabnik gnojil, zato je za doseganje visokih pridelkov potrebno zagotoviti rastlinam dovolj hranil. V jesenskem času je potrebno poskrbeti za primerno oskrbo rastlin s fosforjem, kalijem, borom in žveplom, za pokrivanje potreb rastlin po dušiku je v tem času dovolj dušika iz naslova mineralizacije organske snovi, seveda če je te v tleh dovolj, oziroma je potrebno zagotoviti 30-40 kg/ha dušika iz gnojil, če organske snovi v tleh ni dovolj. Za izvedbo osnovnega gnojenja na živinorejskih kmetijah se lahko uporabi gnojevko ali hlevski gnoj. Gnojevka je tudi zelo primerno gnojilo v primeru, da je po spravilu žit ostala slama na njivi, saj dodana gnojevka omogoča boljše razkrojevanje slame ker se v tleh izboljša razmerje C:N (ogljik:dušik), ki je v slami zelo ozko. Zato razkrojevanje slame brez dodanega dušika poteka počasi, mikroorganizmi pa za razkroj slame porabijo dušik iz tal, ki bi ga v nasprotnem primeru lahko porabile rastline. Gnojenje z mineralnimi gnojili opravimo pred setvijo posevka na osnovi založenosti tal in planirani višini pridelka. Z tono zrnja oljna ogrščica odvzame 40 do 60 kg/ha dušika, 25-35 kg/ha fosforja, 40-60 kg/ha kalija, 40-70 kg/ha kalcija in 7-12 kg/ha magnezija. Za pričakovani pridelek nad 4 t/ha je oljni ogrščici potrebno pognojiti z 200-240 kg/ha dušika, 120 kg/ha fosforja in 180-240 kg/ha kalija pri C-založenosti tal. Celotni odmerek fosforja in kalija ter 1/3 dušika je potrebno dodati jeseni pred setvijo, 2/3 dušika pa dodamo ob dognojevanjih spomladi. Če je v tleh preveč dušika, ali tega v večjih količinah dodamo jeseni, ogrščica prehitro raste, zato so lahko težave s prezimitvijo. Ogrščica je tudi veliki porabnik žvepla, saj ga s pridelkom odvzame skoraj toliko kot fosforja. Zato je že pri osnovnem gnojenju pred setvijo smiselna uporaba kombiniranih gnojil, ki vsebujejo žveplo. Za visoke pridelke je ogrščici potrebno gnojiti tudi z gnojili, ki vsebujejo bor, ki ga je prav tako potrebno dodati jeseni pred setvijo. Ogrščica slabo uspeva na kisljih tleh, zato je pred setvijo potrebno opraviti apnenje, če je pH vrednost tal nižja od 6,5 na težjih tipih tal, oziroma pod 6 na lažjih tipih tal. Najprimernejši čas za izvedbo apnenja kot sanacije kisljih tal po strnišču, če pa se to, zaradi nosilnosti tal in predvidenega časa setve ne da opraviti pa priporočamo dodajanje bolj fino mletih ali granuliranih materialov za apnenje na površino brazde, saj se kalcij izpere v globlje plasti, podobno kot nitratni dušik.

Setev :

Setev opravimo s klasično žitno sejalnico. Sejemo na medvrstno razdaljo 10-12,5 cm. Ker je seme zelo drobno, je optimalna globina setve 2-2,5 cm, pri setvi je pomembno, da seme pade na isto globino in da je pokrito z plitvo plastjo zemlje, kar omogoča dober vznik. Kljub temu, da je seme običajno zelo drobno ima dobro energijo kalitve, zato se težave z vznikom oljne ogrščice pojavljajo bolj redko. Valjanje posejanih posevkov priporočimo le v primeru, da se po setvi predvideva sušno obdobje.

Kmetijska svetovalna služba Maribor
Draga Zadavec
Timotej Horvat